

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nrul de Duminică
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Sumar, fără multă procedură!

Procurorul din Oradia-Mare a introdus o nouă procedură față de »Tribuna«, ori mai bine: a uitat de procedura obișnuită și prescrisă.

Până acum când era se ni-se făcă un proces de presă, poliția locală avea bunăvoință să se deranjeze venind să ne facă perchiziție, căutând manuscrisul articolului incriminat. Redactorul responsabil era apoi chemat la poliția de aici, apoi la judele de instrucție, care ca delegat al tribunalului din Oradia, asculta pe redactorul responsabil, ori pe autor.

Ei bine: actualul procuror din Oradia a luat-o mai pe radical. La ce atâta procedură? În felul acesta se întârzie vremea și al doilea redactor nu-l mai ajunge pe întâiul în temnița dela Seghedin.

Vineri l-a citat deci pe redactorul nostru de-adreptul la judele de instrucție din Oradia-Mare și poate că dacă dl Iova spunea că el a scris articolul, îl și deținea îndată, că la urma urmelor tot acolo e să ajungă.

Prea bine. Nu avem de obiectonat nimic. În cele din urmă trebuie să fie un paragraf de lege ori un comentariu al vr'unui paragraf, care-l autorizează pe dl procuror să procedeze astfel.

De cât atunci, dacă e vorba de justiție numai și dl procuror n'are și considerațiuni politice, îi recoman-

dăm și poezia ce publicăm azi la adresa târcăienilor, poezie scrisă d'un ungar dela Dobrițin, poezie în care se comite cea mai cu sprinceană agitație în contra naționalității române. S'o împrucesueze și pe asta! Să vedem odată o curte cu jurați condamnând pe ungarul care propagă stărpirea valahilor!... Că pe noi ne condamnă destul, deși n'am scris contra nației ungurești, ci contra guvernelor, ale căror fapte ni-s'au părut detestabile.

Transacțiunea. Miniștrii Wekerle, Kossuth și Darányi vor relua desbaterile asupra transacțiunii în Viena cu reprezentanții guvernului austriac Mercuri. Referenții de rezort vor călători la Viena deja mâne, Marți. În legătură cu transacțiunea ziarele vieneze vorbesc de o criză. Ele afirmă anume, că între transacțiune și între cvota cheltuelilor comune și între banca de stat s'a pus iunctim. Transacțiunea prin urmare nu se va putea încheia, decât dacă pentru Ungaria se va urca cvota și dacă banca statului va fi și pe mai departe austro-ungară. Din partea guvernului ungar se afirmă, că nu s'a pus un astfel de iunctim între transacțiune și celelalte două chestii.

Dacă cele două guverne nu vor cădea de acord și nu vor putea încheia transacțiunea, va urma criză ministerială, atât în Ungaria, cât și în Austria.

Memento.

Iară și iarăși se adeverește, că nu sunt kossuthiștii în stare să conducă ei singuri afacerile publice ale statului ungar, iar aceasta nu pentru că sunt prea puțini, ci pentru că le lipsește și priceperea, și abnegațiunea, și bunul cumpăt ce se cere pentru purtarea unei sarcini atât de grele și astfel conducerea n'o au cei mai vrednici dintre dânșii, ci oamenii stăruitori, cari știu să adune la un loc pe ceice urmăresc în viața publică satisfacerea trebuințelor sale exagerate, amăgesc mulțimea și fac greutăți orișicărui guvern, care nu ține seamă de interesele lor.

Cei mai mulți dintre aceștia nu sunt nici după naștere, nici după firea și apucăturile lor maghiari, ci se pun cu multă ostentațiune în rândul maghiarilor și întrețin vrajba între maghiari și ceilalți concetățeni ai lor numai ca să-i amăgească pe adevărații maghiari și să-și poată asigura câștigul pe nemuncite și viețuirea în belșug.

După încercările făcute de guvernul prezidat de baronul Fejérváry era lucru firesc să se facă și s'a și făcut încercarea cu actuala formațiune. Lucru nu mai puțin firesc era însă, ca acum coalițiunea să adune la un loc pe cei mai destoinici și mai cum se cade dintre oamenii publici ai maghiarilor. S'a întâmplat însă tocmai contrarul: afacerile publice sunt conduse mai rău decât orișicând, iar în parlament poporul maghiar e reprezentat de o mulțime de oameni fără de valoare, care l-au compromis prin purtările și prin incapacitatea lor.

FOIȚA ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

„Convorbiri de Luni“.

— Puterea muzicii. —

În luntre pe Thunsee...

Soarele apune peste o dalnă a Alpilor, pe care arde ca un rug în flacăra asfințitului, castelul Schadau.

Din turnul unei bisericuțe gotice de pe țârm, se revarsă dulce în liniștea lacului, sunetul de seară al clopotelor de argint, cari cântă »le carillon de l'Assomption«.

Mă descopăr și ascult...

Gânduri religioase îmi fură mintea și plutind ușor sub norii de jeratec ai apasului, mi-se nălucește peste Thunsee, chipul adormit al Maicii Domnului între flori de crini și îngeri din picturile Renașterii.

Ce misterioasă e puterea cântecului!

Când ascult muzica, fantazia se aprinde, gândurile zboară și atunci... cine poate spune că n'am trăit sub cerul dulcei țări cu soare și cu palmieri, cu palmieri și ramuri albe de naramzi, cu naramzi, și cu lămâi și viță veche sacră? Cine poate spune că n'am stat pe stânca de aur cu nimfa păstorilor, că n'am călărit cu dragostea pe calul alb al Fabulei, ori n'am visat pe marmura unei fântâni arabe din basmele Șeherezadei. Cine poate spune că nu m'am jucat cu păunii în pădurile melodioase ale țârilor din vis și nu m'am plimbat cu »Nokken« zâna fiordurilor în castelele uitate din baladele nordului?

Muzica e un element de fericire.

Acolo unde nu e muzică, e infern; iar omul care n'are muzică într'însul, spune Shakespeare, și nu se înduioșează de armonia sunetelor e capabil de orice violență și trădare și poate săvârși tot felul de crime.

Muzica inspiră, ne înalță, ne mișcă și inima atinsă, ca o coardă magică scoate atunci melodii necunoscute.

Când adie ea, durerea moare, patimile tac și voi curgeți... o lacrimi!

Natura e plină de melodii.

Ascultați pământul, ascultați oceanul de pe stâncile de foc ale țârmului, ascultați pe vârfuri stelele, ascultați iubirea.

Izvoarele muzicii sunt pretutindeni pentru ceice știu să le găsească.

Melodia ramurilor, harpa vântului, vioara apelor, plânsul oceanului, liturghia păsărelor, talanga sării, melancolia clopotelor depărtate, muzica basmelor, melodia vieții nomade, suspinul nimfei care doarme pe mine mă fură deapăruri, îmi duce gândul aiurea pe țârmuri fermecate, în Thule din vis.

Când ascult muzica, cerul se deschide.

Furați naturei muzica elementele ei și limba vieții universale va tăcea. Dumnezeu vorbește pretutindeni în muzica Creațiunii Sale. Ascultați natura și veți auzi glasul Lui.

Dintru început cântecul a fost tovarășul omului. Oamenii au umplut cu cântece singurătatea dimprejurul lor; nebunii, cu fantome.

Mitologia popoarelor antice e plină de cântec. Pan cânta din Nai, Apolon din Delos liniștia marea cu lira, iar Orfeu mișca stâncile și îmblânzea fiarele. Muzele cântau și ele și atunci in-

spirațiunea cobora pe pământul clasic al Greciei și atunci Omer cânta arderea Troei și rătăcirea lui Odiseu.

În Biblie... David cântă din harpă, patriarhii însoțesc jertfele de cântec, păstorii și fiicele Ierusalimului cântă din Iehova, teorbele și harpele ebraice mângăie poporul ales în robia Babilonului, iar la nașterea dumnezeescului copil al teslarului din Nazaret, îngerii vestiră pe păstor, cu cântări cerești.

Creștinii împrumutură muzica cultului lor și atunci oamenii inspirați Palestrina, Pergolese, Allegri, Bach, Mozart... crează melodia sacră, dumnezeiască cântare, care smulgând din suflet ierburile vătămătoare ale îndoielei și negațiunei, ne dă credinței, ne dă divinei evanghelii a adevărului și dreptății eterne.

Fericiți aceice cântă și se roagă!

Muzica, cântarea sacră a corului din marea noapte a Iivierei, a redat pe Faust vieții. V'amintiți sublima scenă simbolică a lui Goethe:

»Cântări cerești și dragi, sunați-mi dar!

»Curg lacrimi, — pământ al tău sunt iar!»

Muzica deschide lacrimilor izvor și n sufletul sterp fecundat de ele incolțește tainic floarea verde a speranței și atunci religia artei, dulcele cult al melodiei.

Câte amintiri, câte duiosii, cât farmec, ce de lacrimi, ce avânt, ce delir nu trezește sunetul!

Ah! puterea cornului lui Roland furiosul, cântecul truverilor, melodiile scaltzilor, cornul vânătorilor feudali, ghiumbreaua arabilor, cantinela spaniolă, serenadele Italiei, barcarolele venețiane,

Ori și cine, care a urmărit discuțiile din parlamentul ungar, a trebuit să fie cuprins de simțământul, că majoritatea atât de covârșitoare nu e în stare să susțină discuțiunea cu minoritatea ajunsă totdeauna la biruință morală și strivită numai cu numărul voturilor și cu gălăgia făcută de oamenii lipsiți de valoare.

A urmat apoi alegerea dela Beiuș, la care maghiarii n'au fost în stare să pună în fața unui om ca dr. Vasile Lucaciu decât pe un Kardos oare-care, unul dintre numărșii ovrei, care fac politică națională maghiară, pentruca să-și poată pune treburile la cale și-și fructifică capitalul cu sute la sută în daraveri electorale.

De ce nu pe altul! — Pentru că n'aveau de unde să-l iee, căci oamenii cum se cade, maghiarii adevărați, nu se bagă în asemenea afaceri murdare.

Chiar și dac'ar fi ieșit acel Kardos deputat, biruința morală era tot a românilor, cari s'au purtat cu atâta liniște, cu atâta hotărâre și cu atâta dignitate în fața desfrânaților agenți ai candidatului guvernamental. A căzut însă Kardos cu mare rușine, și a fost ales unul dintre cei mai neînfricați oameni de încredere ai românilor, maghiarilor urgisitul V. Lucaciu.

Nu au oare nici după această pățanie oamenii mai chibzuiți ai maghiarilor, să înțeleagă, că e timpul suprem să se adune la un loc și să formeze un partid al intereselor generale, în care românii, germanii, slovacii și sârbii pot să lucreze și ei alături cu concetățenii lor maghiari?

Socialiștii o înțeleg aceasta și o înțeleg și cei ce susțin, că trebuie să fie refăcut statul ungar, dacă e vorba ca el să nu mai fie prada lihnitilor.

Din România.

O statistică interesantă. O interesantă statistică a direcției poștelor române. Servitorii de »dincolo«, unii români, dar mulți unguri și săcui, au trimis acasă anul trecut 3,980.000 de lei

liedul vechiu german, iodelunul Tirolului, doina românească, fanfarele de luptă, alarma trâmbițășului... ah! puterea vrăjitelor melodii ale artiștilor de geniu și ale sufletelor săgetate de iubire și cântate odată de cereasca voce a lui Rubini și Tamberlic și Malibrán și Grisi și Patti, ori plânse, de inima noastră!

Ca să aprindă mila oamenilor suferința încă s'a întovărășit cu duișia muzicii și atunci... la poarta catedralei gotice, sub ferestrele palatelor de marmură, în piețe și pe uliți vezi săraci cântând din harpă, din vioară, din fluer, ori din vechile cimpoae ca acei romantici pifferari din Campania Romana. Rachel, vestita tragediană evreică — fata cea mai frumoasă a prigonitului popor — la 10 ani cânta din gură pe ulițele Lionului. Luther cerșea din vioară la Eisenach și Rossini plângea din corn pe dinaintea tăcutului Escorial din Madrid și prin bogatele orașe din Spania și Italia.

Deschideți izvor muzicii și mila și duișia vor curge.

Sunetul e bagheta magică care atingând spiritul, deschide comorile de bogății ale inimei.

Pe Montaigne — când era copil, — tatăl lui îl scula cu muzica, iar Mozart a intrat în somnul de veci ascultându-și »Requiemul«. Acolo unde a fost mai multă muzică, a fost și inimă mai multă.

Ah! lăsându-mi gândul în trecut, amintirea îmi desvălește o icoană veche: Bătrânii cuvioși cetesc Biblia ori sfintele cărți ale neamului, tata și mama lucrează, copiii cântă în lumina cerului

(afară de ce au dus cu ei cei întorși). Grădinarii bulgari și-au îmbogățit țara cu 867.774 lei, trimiși prin mandat (și poate încă pe atâta duși în buzunarele șalvarilor). Luxul se înscrie cu 5,585.000 de lei în mandate pentru Paris (adecă 3,500.000 mai mult decât anul trecut).

Prin mandate, în total, România a plătit străinătății peste 20,000.000 și străinătatea i-a trimis abia 4,000.000.

† B. P. Hașdeu.

Câmpina, 7 Sept. n. 1907.

Azi la orele 12 și 5 minute a încetat din viață, după o lungă agonie, marele savant B. P. Hașdeu.

Neamul românesc pierde pe unul dintre marii săi fii, cari au muncit pe ogorul culturii. Ca toți din generația aceea mare care a existat la întemeierea României el a fost un enciclopedist care s'a încercat pe toate tărâmurile.

A fost filolog, istoric, poet, literat și filozof, — și în toate s'a manifestat cu acea înclinațiune spre geniul care i-a caracterizat toată viața și tot caracterul.

Ca istoric a început istoria critică a României. Ca filolog este cunoscut după foarte multe lucrări, dintre cari cea mai însemnată este aceea cuprinsă în primele fascicule ale marelui dicționar al limbei române (Magnum etimologicum). Nici istoria critică, nici acest dicționar nu le-a dus la sfârșit pentru că în conformitate cu largimea concepțiilor sale, a pus aceste lucrări pe baze atât de largi încât câteva vieți de om n'ar fi fost suficiente pentru a le termina.

În literatură Hașdeu a luptat foarte mult, la început redactând reviste, în cari a publicat frumoase bucăți în proză și versuri, precum și pieze de teatru, dintre cari unele ca »Răsvan și Vidra«, au intrat în repertoriul nostru clasic. Mai târziu a stat în capul grupului de literați din București care lupta cu »Convorbirile literare« din Iași și a jucat acestora farsa cu versurile sale — de altfel foarte bune, — pe cari le-a trimis numitei reviste ca traduse din nemțește, pentru a-i dovedi că publică tot ce vine dela nemți.

În filozofie Hașdeu a terminat ca spiritist, în care calitate a publicat frumoasa carte »Sic cogito.« Pe calea aceasta a spiritismului l-a împins mai ales moartea unicei și geniale sale fiice Iulia.

În timpul din urmă Hașdeu trăia retras în cas-

de primăvară și în acest tablou ca în »Casa Dulgherului« lui Rembrandt și eu văd simbolul pământestei fericiri, icoana vieții înțelepte și sfinte...

Munca a trăit de-apururi cu cântul. Plugarul cântă în țarină, vânătorul în afund de codrii plânge din corn, păstorul flueră pe dâlme mieluleșelor albe, luntrașul cântă pe ape și în fața sfintei Fecioare din Sevilla pelerinii suferinței trec cântând.

Din timpuri străvechi, — ce duios a grăit un scriitor străin — logodnica a fost dusă la altar, muncitorul la munca lui bătrânul la odihna-i veșnică, fiecare cu cântecul ce i-se cuvine.

Popoarele și locurile își au muzica lor: în țări cu flori și cu soare muzica e dulce, veselă și plină de înțeles; pe țărâni de oceane, sombră, furioasă; în munți înalți e ca un torent avântat peste neguri de prăpăstii, ca un sbor semeț de vultur; în țara gânditoarelor popoare cu întunecate cetăți e melancolică și gravă; în țara faptelor eroice e ca flacăra tăioaselor săbii; iar la poporul suferinței e duiosă și înecată în lacrimi. Acolo s'a făcut doină și plânge.

Înainte sublimelor fapte pe cari vrei să le săvârșiți, căutați muzica care să le insufle. Puterea ei e ca a paloșelor miraculoase din povești.

...De ce însă nu poate să ne prindă și de umeri aripile gândului.

Gh. D. Mușur.

telul ce și l clădise la Câmpina, și care eră un fel de templu închinat tot iubitei sale fiice.

Bogdan Petriceicu Hașdeu s'a născut în 1836 în orașul Holin din Basarabia. Dânsul și-a făcut studiile la universitatea din Hârcov, apoi a servit vre-o câțva timp în regimentul de husari Radeizki, pe când cu războiul din Crimeea. Demisionând din armată a venit la Cahul, tot în Basarabia.

La început a dus-o foarte rău în acest oraș, deoarece din motive politice, a fost desmoștenit până și de drepturile sale ereditare.

Peste puțin însă a fost numit membru la tribunalul civil din Cahul; nu a păstrat însă mult timp această funcțiune și în 1858 a trecut în România, unde s'a stabilit în Iași.

Aci, Hașdeu a întemeiat ziarul »România« și a ocupat funcțiunea de profesor și bibliotecar al universității.

În anul 1863 el a fost numit membru istoric al comisiunii pentru cercetarea documentelor din București. Postul acesta însă nu l-a păstrat multă vreme. În 1867 el a fost ales deputat în camera liberală.

În 1876, Hașdeu a fost numit director al arhivei statului din București, post pe care l-a ocupat până la moarte, iar în 1878 a fost numit profesor la catedra de filologie din București, de unde s'a retras la penzie acum vre-o zece ani de zile.

Activitatea intelectuală a lui Hașdeu a fost cât se poate de variată; el s'a ocupat de istorie, filologie, a scris poezii, piese de teatru și tot a mai găsit destul timp, pentru a se mai ocupa și cu spiritismul, mai ales dela moartea talentatei sale copile, Iulia Hașdeu, care după cum se știe, a murit în anul 1888, la vârsta de 17 ani.

Hașdeu a fost însă și ziarist, ba și un polemist temut. Polemicile lui cu dl T. Maiorescu erau urmărite de toată lumea.

Dintre ziarile și revistele cele-a condus cităm: Foaia din Moldova, Lumina, Aghiută, Arhiva istorică a României, Satirul, Traian, Columna lui Traian și în sfârșit Revista Nouă.

La această din urmă revistă — care aparținuse întâi d-lui Vicior Bilciurescu — se grupase talente tinere și necunoscute pe atunci ca Deavrancea, Al. Vlahuță și alții.

La început Hașdeu eră îndreptat numai spre istorie și prima lucrare istorică însemnată a sa a fost »Istoria critică a Românilor« din ambele Dacii în secolul al XIV-lea.

În această scriere, care va rămâne ca un document istoric pentru noi românii, se cuprind toate dovezile amănunțite despre superioritatea pământului românesc. Tot aci dă etimologiile numelor orașelor noastre, descrie mănăstirile vechi cu legendele lor.

Trebuie să amintim aci, că în anul 1864 Hașdeu s'a căsătorit cu d-ra Fălicia, româncă dela Roșia Abrudului, al cărei frate pierise la 1848, în lupta cu maghiarii, bătându-se la Vinț, sub steagul lui popa Balint.

Dela istorie, Hașdeu trecu la filologie. În 1878, când fu numit profesor de filologie la universitatea din București, el dete la lumină »Cuvinte din batreni«.

În primul volum al acestei lucrări, Hașdeu s'a ocupat cu limba română vorbită între anii 1550 până 1600; în al doilea de cărțile populare ale românilor din secolul al XVI-lea.

În 1881 publică psaltirea românească dela 1577 a diaconului Coresi.

Însfârșit, în anul 1886 începu publicarea acelei glorioase opere intitulată »Etimologicum magnum Romaniae«, care însemnează o dată foarte importantă în desvoltarea noastră intelectuală.

Meritul cel mare al lui Hașdeu a fost acela de a fi redat pentru prima oară adevărata concepțiune a poporului român.

Înainte vreme se susținea exagerata părere, că noi românii suntem curați de orice amestec străin și că poporul român a fost și este în totul roman.

Hașdeu a arătat ce amestec a fost și cum a fost el făcut, dovedind în acelaș timp, că fondul specific al neamului nostru este în adevărat roman, atât ca sânge, cât și ca limbă.

Cu drept cuvânt se poate spune că dela Cantemir și până azi, Hașdeu a fost cel mai fecund învățat ce am avut noi românii.

Printre alte opere lingvistice ale sale, cari au fost apreciate și de savanții străini, putem cita: Principii de filologie comparativă, Fragmente pen-

tru istoria limbei române, Beaudoin de Courte-roy, zîna Filma, Goții și Gepizii în Dacia, etc.

Pentru teatru a scris »Răsvan și Vidra«, dramă în versuri, și »Trei crai dela răsărit«.

Am spus că Hașdeu se ocupa și cu spiritismul.

Hașdeu a scris în această direcțiune: »Sic cogito«, care a avut un mare succes — »Cine? De unde? De când?« și altele.

Spiritismul lui Hașdeu, bine înțeles, nu era acel al majorității celor, cari s'au ocupat de această chestiune; ca și faimosul chimist William Krookes, Hașdeu căuta să facă experiențe bazate pe știință, pentru a dovedi existența spiritelor. — Ca și în toate celelalte ramuri de activitate de cari s'a ocupat, Hașdeu făcea și aci cercetări și experiențe, ce pot fi discutate.

Moartea iubitei sale fiice îl zdrobise cu totul, cercetările acestea i-au redat curajul de a trăi, de a munci înainte, făcându-se folositor încontinuu țării întregi.

Academia noastră s'a onorat mult având în el pe unul dintre membrii, cari azistau regulat la ședințe, făcând în totdeauna comunicări foarte interesante.

† Iosif Vulcan.

Din Oradea-Mare primim dureroasa știre despre încetarea din viață a unui fruntaș al vieții noastre publice, *Iosif Vulcan*.

Iată anunțul funebral ce primim :

Aurelia Vulcan născ. Popovici cu inima frântă de durere anunță trecerea la cele eterne a scumpului și neuitatului soț

Iosif Vulcan

membrul Academiei Române, președintele fondului de teatru național român, membrul de onoare al »Asociațiunii pentru cultura și literatura poporului român« membrul societății literare »Kisfaludy«, președintele direcțiunii institutului de credit și economii »Bihoreana« ș. c. l.

urmată după grele suferințe astăzi la 26 August (8 Septembrie) 1907 dimineața la ora 6 în elate de 66 ani, împărțit cu sfintele taine.

Osămintle scumpului defunct se vor așeza spre odihnă veșnică după rital bisericeii gr. cat. la 28 August (10 Septembrie) ora 10 a. m. în cimitirul orășenesc.

Oradea mare, 26 August (8 Sept.) 1907. În veci amintirea lui.

Prin moartea aceasta dispăre dintre noi unul dintre cei mai stimați și iubiți reprezentanți ai trecutei generațiuni. De patruzeci ani și ca director al revistei »Familia«, și ca scriitor de piese teatrale, dar mai ales ca președinte al Fondului de teatru, numele lui Iosif Vulcan a fost pe buzele fiecărui cărturar român.

Și-a câștigat merite neperitoare îndeosebi în calitatea sa din urmă: într'adevăr numai stăruinței sale și manierei de a ști să adune și să țină la un loc elementele noastre culturale, *Fondul de teatru* s'a mărit și a crescut totdeauna și numărul celor cari s'au angajat să lucreze pentru realizarea acestei idei, cărei decedatul i-se devotase din tinerețe și pentru care muncea și obosea până ce bătrânețele au luat stăpânire ș'asupra vigurosului său suflet.

Celor de aproape ai săi trimitem expresiunea profundelor noastre condoleanțe.

Scandal în congregația comitatului Timiș.

Intre comitele suprem al comitatului Timiș, *Kabdebó* și între vicecomitele *Ioanovich* relațiunile sunt foarte încordate, împrejurare, care a făcut, ca la congregația comitatensă, care a avut loc Sâmbătă să se provoace un scandal ne mai pomenit. Taberele adversare s'au insultat reciproc, ba s'au dat și palme. Presa maghiară se scandalizează de acest incident și relevează în

acelaș timp, că *naționalistii au luat parte la congregație în număr foarte mare*, lucru, care le displace cu desăvârșire șovinistilor. Cu atât mai imbucurător pentru noi.

Comitele suprem a fost învinuit, că voiește să influențeze alegerile dela toamnă ale funcționarilor comitatului, și în special voiește să fie ales alt vicecomite. Spre scopul acesta a început chiar să corteșească. Comitele suprem a respins această acuză. S'a ridicat apoi alt membru al congregației și luând apărarea lui *Kabdebó*, propune să i-se voteze comitelui suprem încredere iar vicecomitelui neîncredere.

Comitele suprem respinge acuza, că ar corteși pentru alegerea altui vicecomite. El nu va influența alegerile din toamnă. Atunci s'a ridicat un partizan de al lui *Ioanovich* și a declarat, că fișpanul *Kabdebó* i-a spus, că el are date în contra vicecomitelui, cari dacă vor fi publicate, viceșpanul nu că nu va putea fi ales, dar își va pierde și dreptul la pensie.

Vicecomitele provoacă pe *Kabdebó* să arete actele acelea. Dar comitele suprem nu intră în discuție. Agitația crește încontinuu.

Se votează încredere comitetului suprem cu 181 voturi, contra 46.

Se purcede apoi la votarea neîncrederei față cu *Ioanovich*. Votarea se face nominal. Cătinându-se numele unui membru al congregației, care era absent, cineva strigă *da*, votând astfel neîncredere vicecomitelui. La aceasta s'a provocat un scandal enorm, iar avocatul *Abonyi*, care a votat pentru *Bécsy*, care absentă, a fost palmuit de partizanii lui *Ioanovich*.

Terminându-se votarea, propunerea de a i-se vota neîncredere viceșpanului a fost respinsă cu 149 voturi, contra 84.

Cu aceasta ședința s'a amânat pe Joi, 12 I. c.

Conflictul dintre fișpan și viceșpan însă nu s'a terminat cu atâta. Viceșpanul l-a provocat pe fișpanul, care a afirmat, că n'a făcut nici o declarație de sensul celei spuse la ședința congregației. Martorii lui *Ioanovich* nu s'au mulțumit cu atâta. Chestia se va complica, precum se vede.

Proslăvirea țărăienilor.

Dej, 6 Sept. 1907.

Sâmbătă, după încheierea ziarului, am primit din Dej următoarele :

Onorată Redacție! În *Dobrițin* apare o foaie unguerească sub numele »*Karikás*«. Nu știu o cunoașteți ori ba. Atât exteriorul, cât și conținutul foi pare a fi mai mult umoristic, decât serios. Până acum n'am văzut-o. În zilele trecute mi-a venit în mână din întâmplare numărul 35 din 31 August al acestei foi. Pe fața primă din nrul acesta se află o poezie intitulată »*Üzenet a tárkányi legényekhez*«, care nu numai că e plină de murdăriile cele mai ordinare la adresa noastră a românilor, dar e o directă batjocură a codului criminal maghiar.

Procurorii și ziarele maghiare, se înțelege, tac și nu iau act despre așa ceva.

Am arătat-o dlui deputat dr. T. Mihali și în conștățere cu D-lui m'am hotărât să o trimit ziarelor române în copie, iar numărul original, — care se află în posesiunea mea — să-l trimit dlui deputat dr. V. Lucaciu, ca material prețios pentru o interpelație în parlament. Pe lângă *Beiuș* și *Pánade* poezia de față — care alăturat v'o trimit în copie fidelă — va fi o dovadă bunășoară a culturii patriotice și a spiritului, ce stăpânește pe șovinistii. Observ că poezia e iscălită de un anumit »*Ij. Széll István*«.

Vă rog deci, faceți caz din poezia aceasta. Ar fi păcat să trecem la ordinea zilei peste așa ceva. Copia e fidelă. Eu iau garanță personală pentru adevărătatea celor scrise aici. Dealtcum numărul original îl țin la mine, pentru oareșicari eventualități, până ce foile noastre vor cam ventila lucrul. Atunci îl trimit dlui dr. V. Lucaciu.

Cu distinsă stimă:
Dr. Aurel Juga,
cand. de adv.

Iată textul în traducere românească :

Către flăcăii țărăieni!

A învins așadar valahul, a căzut maghiarul, Munții *Beiușului* nu răsună de cântece vesele S'aude urletul de oarde sălbatice,

Vântul mână departe glasurile de dobitoace. Ce altă înfățișare are acuma ținutul Vătămăre au suferit flăcăii țărăieni.

Steag tricolor a fâlfâit atins de vânt, Câtă speranță nu a cuprins inimile tari ma- [ghiare
Din Târcaia s'au dus toți cei voinici, s'au dus [la *Beiuș*,

Și-au intrat în luptă pentru principiile lui *Kossuth* Și-a învins valahul, au pierit speranțele Iar lacrimi varsă flăcăii din Târcaia.

A învins dar valahul, nu-i nimic dragi flăcăi, Veți învinge și voi, va bate ceasul și pentru voi, Când pe văile și colinele *Beiușului* Maghiarul va chiemă pe valah la câteva învâr- [turi,

Când Dumnezeu va zice: *nu-i păcat* Dacă țărăienii vor tăia în carne valahă.

Puneți focușul acum deodată la o parte Va mai fi lipsă de el, veți vedea voi că va fi, Când poporul maghiar va strigă lipitorilor sale, De se va cutremura cerul și pământul,

[că-i destul!
Și eu voiu fi acolo, dacă voiu trăi pân'atunci: Atunci va fi petrecania noastră flăcăi din Târcaia!

ij. Széll István.

Intrunirea de Sâmbătă seara a meseriașilor români din Arad.

Sâmbătă seara s'a întrunit în restaurantul dlui *Pașca* un foarte frumos număr de industriași din loc. Au fost de față doamne, domnișoare, un număr însemnat de seminariști, mulți funcționari dela »*Victoria*«, și alți membri ai inteligenței aradane. Numărul tuturor a trecut cu mult peste o sută.

Animația a fost mare, dragostea și însuflețirea pronunțată.

Scopul întrunirii a fost precizat din partea dlui dr. *Dionisie Stoica* în următorul chip:

Onorată adunare!

Știm cu toții, că astăzi se ajung rezultate numai asociindu-se indivizii, numai lucrând împreună pentru realizarea aceluiaș scop, numai cultivându-se și sprijinindu-se reciproc. În organizare și în disciplina organizării-resistă forța branșelor, forța masselor.

Vor fi însă totuși unii nedumeriți între dumneavoastră. Aceștia își zic de sigur: »da, e adevărat, asocierea, sprijinul împrumutat este indispensabil pentru a putea face față tuturor intemperiilor venite din afară, pentru a delătura toate obstacolele în lupta pentru traiu — dar nu înțelegem gruparea, nu înțelegem întrunirile, asocierea și sprijinul mutual în cadre atât de înguste când noi suntem membrii unei asociații mari, ai unui partid puternic«.

Acestor domni nedumeriți vreau să le vorbesc. Trebuie să concedem cu toții, că o grupare cu cât are mai largi bazele, pe temeiul cărora se ridică, cu atâta va întruni mai mulți aderenți. Cu cât scopul, ce-l urmărește este mai mare, mai înalt, ținând binele unei pătri mai estinse, cu atât vor fi mai mulți, cei cari se vor înrola sub steagul ei și gruparea va fi astfel cu atât mai tare, cu atât mai puternică.

Dar tăria unei grupări, unei asocieri nu depinde exclusiv numai de numărul gregarilor ei, ci și de calitatea sufletească și morală a lor. Știți din istorie cum popoare numeroase și bogate au pierit, după ce a dispărut forța morală, forța sufletească, ca să le susțină pe mai departe.

Un exemplu recent avem în războiul ruso-japonez. Rușii au fost mulți, au avut parale și totuși au raportat asupra lor o învingere atât de strălucită japonezii cei puțini la număr. Cauza a fost demoralizarea rușilor, și curajul, sufletul conștient al japonezilor.

Conștiența scopului, ce se urmărește, dă totdeauna forță de muncă și putere de rezistență.

Se cere aşadară şi din partea industriaşilor, comercianţilor şi muncitorilor peste tot să fie conştii de scopul, ori scopurile, ce le urmăresc. Mulţi veţi crede, că sunteţi în clar cu acest scop. Să-mi daţi voie, să afirm, că cei mai mulţi nu suntem pe deplin lămuriţi asupra acestui punct.

Scopul tuturoră e să dăm de o soartă mai bună, să ne asigurăm un traiă tîcîit, ca să putem munci în cercul nostru de activitate cu mai multă înlesnire. Dar cari sunt mijloacele, prin cari ne putem realiza acest scop? Cum trebuie început lucrul, cum trebuie continuat, la cine şi la ce trebuie să recurgă omul? Şi mai presus de toate, care este forţa, menită a ne face, să fim solidari, să fim uniţi, şi cum trebuie căutată aceea forţă?

Şi am mai putea înşira o sumedenie de întrebări, cari toate ar solicita un singur răspuns. Acesta este:

Scopul se precizează limpede, iar mijloacele se îmbie dela sine, dacă ne facem cu toţii *ostasi ai culturii*, ai culturii adevărate. Numai omul cult e conştii de misiunea sa, numai omul cult e conştii de drepturile şi de datorinţele sale de tot felul. *Solidaritatea numai prin cultură se poate garanta.* Despre acest adevăr sunteţi cu toţii atât de convinşi, încât mă simt dispensat a mai insista.

Vă trebui să insist asupra altui adevăr. Vă aduceţi aminte, că nu demult, după alegerile din Austria, Pernerstorfer, un conducător socialdemocrat din Viena, a accentuat într'o adunare de popor din Budapesta, că *cultura nu poate fi decât naţională.* Nime nu-şi poate câştiga noţiuni, elemente de cultură decât numai în limba sa şi în felul său de a cugeta şi de a fi. Bazele culturale ale unui individ, ori ale unei naţiuni nu se pot pune prin mijloace străine de caracterul individual, şi străine de fiinţa etnică a masei.

E un mare adevăr acesta şi în sprijinul lui s'ar putea cita mulţi şi mari cugetători şi filozofi. Am citat numai pe un intelectual socialdemocrat şi mă voi mai provoca numai la »Népszava«, articolul »Politica naţionalistă«, pentru că mai mult ori mai puţin acestea sunt pentru d-voastră au torităţi mai grele în cumpănă.

Aşadară *cultură naţională* pentru ajungerea scopurilor, iar în cazul de faţă *cultură românească, viaţă socială românească.*

Iată scopul întrunirii noastre de astă seară.

Doamnelor şi domnilor,

Cu toţii ne dăm seama de importanţa vieţii sociale, care, durere, în oraşul nostru nu se prea manifestează. Observ, că dela cel dintăiu până la cel din urmă vă bucuraţi de momentele, pe cari le petreceţi aici împreună. Dela dv. depinde aşadară ca să vă faceţi pentru viitor tot mai multe ocaziuni de a vă întruni: ori ca astăseară, lângă un pahar cu bere şi lângă muzică, ori într'o altă sală: ascultând cântece, declamări, teatru, conferinţe instructive — şi astfel împreunând frumosul cu folositorul, distracţia cu instrucţia, veţi face un lucru, care vă va plăcea şi d-voastră şi altora.

Sunteţi atât de risipiţi în oraşul acesta mare, cât va fi de bine să ştiţi unii de alţii, să vă întâlniţi unii cu alţii, să staţi de vorbă, să vă spuneţi păsurile, să vă sfătuiţi şi să vă încălziţi şi luminaţi de razele culturii româneşti.

Mă bucur, că v'aţi adunat în număr atât de frumos. Sper însă, că pe viitor vă veţi întruni tot mai mulţi. În speranţa, că nu peste mult veţi isbuti, să grupaţi în jurul dv. toate branşele, pe toţi meseriaşii şi comercianţii români din Arad, vă zic: *Să trăiţi!*

Vorbirea dlui dr. Stoica a fost primită cu multă însufleţire.

După dânsul diaconul Cornel Lazar a vorbit cu multă convingere despre discordia, care se află în general în societatea românească, despre *ura* şi *pizma*, care ne aduce atâtea rele. Roagă pe cei de faţă, ca să lucreze într'acolo, ca să se delătore această

ură păgubitoare şi să se grupeze cu toţii sub steagul culturii naţionale şi să contribuie cu toţii la binele şi la preamărirea neamului. Dânsul nu e mulţumit cu numărul celor prezenţi, căci e prea mic faţă cu marile număr al meseriaşilor din loc. Apelează la cei de faţă şi îi roagă, ca în cercul lor de cunoştinţă să propage nizuinţa grupării şi întrunirii, ca astfel şi actualii meseriaşi să se facă vrednici de foştii lor înaintaşi.

Vorbirea dlui Lazar a fost ascultată şi primită cu aplauze şi aclamări vii.

Tot dl Lazar a făcut propunerea, ca să se numiască un comitet din cei prezenţi, care să facă propagandă între meseriaşi până la proxima întrunire. Propunerea s'a primit şi s'a ales un comitet de vr'o 15 membri, în frunte cu dl Iustin Olariu.

Din partea meseriaşilor a vorbit dl Emanuel Epescu, care a dat expresie dorului meseriaşilor după instrucţie, după cultură şi viaţă românească. Dl Epescu a fost aplaudat cu însufleţire.

S'a decis apoi ţinerea proximei întruniri în Dumineca viitoare, iar peste două săptămâni s'a hotărît ţinerea unei întruniri cu producţiuni muzicale şi o conferinţă.

Dupăce s'a exauriat programul întrunirii, s'a început un joc animat şi foarte însufleţitor. A cântat apoi corul meseriaşilor, sub conducerea simpaticului învăţător N. Ştefu, fiind frenetic aplaudat.

S'a cântat apoi din partea întregii asistenţe »Doina lui Lucaciu« şi »Deşteaptă-te Române«, iar dl I. Olariu ni-l-a făcut cu multă pricepere şi foarte natural pe »Vlăduţul mamei«.

Petrecerea a ţinut până după ceasurile 1 din noapte într'o dispoziţie excelentă. Iţi eră mai mare dragul, să vezi cum îşi petrec la olaltă intelectualii, industriaşii şi comercianţii.

Inceputul bun s'a făcut deja şi suntem siguri, că stăruinţele puse vor avea cele mai frumoase rezultate.

Cu Dumnezeu înainte!

Se cunosc.

Sub acest titlu ziarul »Népszava« scrie următoarele:

Din cauza afacerii Majos s'au certat două căpetenii ale coaliţiei. Omul de încredere al guvernului, Falussy Arpad a lucrat din răspuseri — dupăcum am anunţat ieri — ca municipiul comitatului să nu primească votul de blam la adresa ministrului-preşedinte, propus de Luby Géza. Falussy a spus, în mijlocul unei mari agitaţii, că deputatul Luby se poate *mitui* şi că propunerea lui a izvorit din pofta de răzbunare a *bogatului* candidat din partidul popular.

Luby Géza publică azi o declaraţie. Publicăm următoarea parte interesantă din declaraţie:

Am ceva de comentat la partea cea a acuzei, care zice că: Luby e săiac, Szabó însă bogat. Szabó Albert mi e văr, dar cu toate acestea nu am avut nici o afacere financiară cu el. Această afirmaţie e un inactiv murdar, pe care trebuie să l-a învăţat încă pe atunci, când *ca partizan a lui Bartha Miklós, aştepta pe Kossuth înarmat cu bastonul, în Cluj.* Dar dacă domnul fişpan e curios să audă palavrele toate, poftescă să întrebe în Sătmar, ce se vorbeşte despre *modul cum a procedat la vânzarea pădurilor din Sătmar Falussy & Comp.*

Dealţfel afacerea nu-i încheiată, nici cât îl

priveşte pe el. Rugând să mi-se publice această declaraţie semnez cu stimă
Budapesta, 6 Sept. 07.

Luby Géza,
deputat dietal.

Vedem din delaraţia aceasta, că mult regretul şi slăvitul patriot maghiar, Bartha Miklós, l-a aşteptat pe Kossuth *cu bâta.* Natural el *ştia de ce.* Iese apoi la iveală că ticălosul perzecutor al societăţilor muncitorilor, fişpanul din Sătmar, ar fi făcut mai bine, dacă s'ar fi interesat de hoţile când cu vinderea pădurilor din Sătmar.

Nu mai avem cum să comentăm cearta celor doi adversari. Probabil că domniile aceştia se cunosc bine reciproc. Noi ştim, şi fără certurile coaliţioniste, că *atâţia şarlatani şi panamişti* niciodată nu au ocupat funcţii publice, ca acum sub era domniei naţionale.

Nici noi n'avem ce adauge.

Din străinătate.

Congresul internaţional de statistică. La Congresul internaţional de statistică, ţinut zilele acestea la Copenhaga, dl Dimitrie Sturdza, şeful partidului naţional liberal, preşedintele consiliului de miniştri, a fost proclamat membru de onoare al institutului internaţional de statistică.

La acest congres, în şedinţa solemnă de deschidere, preşedintele, dl baron von Inama Sternegg, a făcut un scurt elogiu al răposatului Gr. Olănescu, căzut victimă, împreună cu soţia sa, unui tragic accident de tren din Ungaria.

Tot la acest congres dl dr. Creangă a propus să se instituiască o comisie care să studieze găsirea unei baze uniforme pentru repartizarea şi cumpărarea proprietăţii rurale din diferite ţări.

Congresul a aprobat propunerea reprezentantului României.

Serbările Bulgariei. În vederea serbărilor ce se vor da în ziua de 30 August a. c. v., în Bulgaria, pentru serbătorirea a 30 de ani dela luarea Griviţei, s'a bătut o medalie comemorativă în Iaşi.

Medalia va fi ceva mai mare ca o piesă de 5 lei; pe faţă va purta figura Regelui Carol I şi a Ţarului Alexandru al II, în latineşte: Alexander II Russorum Imperator; Carolus I rex Romaniae, iar pe revers scrisă în trei limbi: »În amintirea luării Griviţei şi a eliberării Bulgariei (ruseşte româneşte şi bulgăreşte), cu mărcile acestor trei ţări.

Mişcarea culturală.

Reprezentare amânată.

Din Haţeg ni-se scrie: Vă rog publicaţi că reprezentarea dela Deva, anunţată pe Miercuri 12 Sept. n. din cauze tehnice s'a amânat pe timp nedeterminat. Z. Bârsan.

Revistă nouă.

Unul dintre harnicii noştri învăţători şi naţionalist plin de zel, dl Gheorghe Jianu, a scos în Oraviţa primul număr din revista socială-culturală »Progresul«.

În primul articol (program), scrie, între altele:

»Dăm dar de ştire şi sătenilor deştepti din aceste ţinuturi: cine are ceva de spus, să ne scrie fără sfială; iar noi dela oricare român, vom publica, în forma obişnuită, ce vom găsi cu cale de a se da în vileag.

În chipul acesta credem noi a ne face datoria, ajutând poporul să scape din robia întunerecului.

Iată rostul foilor »locale«, cum li-se zice p'aici. Prin puterea acestor pârgii a ajuns Germania mare şi în lipsa acestora îşi dau alte neamuri pe pripor la vale. »Progresul« nostru, răsărit şi el la periferii, pentru promovarea

Cine suferă?

De stomac, de constipaţie, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experienţă cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până în două ore îşi face efectul dorit, şi revine pofta de mâncare şi starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău şi nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni şi farmacia. La târguială să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietar: Loser János, Budapest.

mai ales a intereselor noastre localnice, își razimă ivirea de voința lui Dumnezeu. Căci: dacă Dumnezeu a rânduit mișcarea neîntreruptă a întreg universului, omul, ca o mică părticică organică din univers, atunci sfințește voința lui Dumnezeu, când e și el în continuă lucrare. Înaintarea și rezultatul muncii, ce se depune pentru desăvârșirea omului, se zice progres. Deci progresul este lege dumnezească, în fața căreia ne închinăm și noi toate puterile și doririle noastre. Amin.

Să fie cu noroc!

Petrecerea din Zlagna.

— Raport particular al «Tribunei».

Mișcarea însuflețită ce s'a pornit în Munții Apuseni pentru completarea gimnaziului din Brad, la 8 clase, a străbătut ca un fulger întreg orizontul vieții noastre culturale.

Drept aceea toți fiii neamului nostru, cari au aprinsă în sufletul lor scânteia iubirii de neam, s'au grăbit a se achita în mod demn de această datorință națională. Căci numai așa vom putea rezista curentelor bolnăvicioase și distrugătoare ale timpului prezent și numai așa ne vom ști păstră limba noastră curată și nepătată, dacă vom jertfi cu drag pentru a noastră mântuire. Școala este ael focalar de lumină, care răspândește razele sale binefăcătoare asupra tuturor aceloră, cari cu dragoste și pietate se apropie către dânsa.

Ziua de 15/28 August a. c. a fost o zi de bucurie și veselie pentru frații noștri din opidul montan Zlagna și jur. În această zi s'au adunat cu toții pentru a aduce jertfa lor și a o depune pe altarul culturii naționale, în favorul gimnaziului din Brad, contribuind astfel și ei cu o modestă părticică la zidirea acelei fortărețe culturale.

Această zi de bucurie a făcut-o tinerimea noastră din acest opid. A predat o piesă teatrală, monologuri și o declamare. Programa a fost bine întocmită și frumoasă. S'a predat: »Barbu lăutarul« de învățătorul Vasile Popa. A fost aplaudat. A plăcut mult piesă »Măța cu clopot« unde diletanții fiind îmbrăcați în frumosul nostru costum național, au format un admirabil tablou. Toți s'au achitat de rolurile lor în mod laudabil, răsplătiți fiind cu aplauze frenetice. Punctul al 3-lea a fost poezia »Lupta dela Călugăreni«, declamată cu sentiment de tinărul Cornel Beșu, primind aplauzele publicului. Punctul ultim a fost »Mama Anghelușă«, predat de domnișoara Agapia Olariu, producând mult haz prin receptele ce recomandă celor cari suferau de diferite dureri. A fost viu aplaudată. Laudă se cuvine tinărului Nicolau Olariu, contabil, care a stăruit mult și a invitat tinerimea pentru a se angaja la aranjarea acestei petreceri. Laudă se cuvine tinerimei noastre.

După producțiune s'a început jocul, care a durat până în zori. Rezultatul atât moral cât și material a fost satisfăcător. În pauză toți oaspeții s'au așezat la masă comună. Cu această ocaziune s'a ținut un toast din partea on. domnului M. Montani, protopop, salutând în cuvinte călduroase pe toți aceia, cari au binevoit a contribui pentru acest scop sfânt.

Să urmăim învățăturilor sfintei Scripturi și să ne adunăm altfel de comori, pe cari *molile nu le mânăncă, rugina nu le roade și furii nu le sapă* și atunci tari vom fi!

p. d.

Afaceri bisericesti.

Vizitațiune canonică. »Foaia Diecesană« scrie: »Ca exmis al P. S. Sale dlui episcop diecesan Nicolae Popea, Inalt Prea Cuviosia Sa părintele arhimandrit și vicar episcopesc Filaret Musta a făcut anul acesta o vizitațiune canonică în tractul protopresbiterial al Bocșei. Vizitațiunea s'a început în 20 Iulie în Bocșa-Montană și a durat până în 30 Iulie.

În tot drumul său, Inalt Prea Cuviosul părinte a fost însoțit de Prea On. protopop Maxim Popoviciu.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 9 Septembrie n. 1907.

— **Culmea perversității** se poate, desigur, considera cel din urmă truc al presei maghiare: după ce până acum a căutat să-l scuze în fel și chip de eroul căpitan Iakab dela Pănade, acum, ca să combată scrisorile presei române, nu se rușinează a scrie că — Iakab căpitanul nici nu există!

Mâne o să scrie că honvezii săcui nici nu au trecut prin Pănade, ci românii s'au rănit bătându-se între sine... O așa presă nerușinată e capabilă de toate.

— **Pentru răniții din Pănade.** Mișelescul măcel, săvârșit de honvezimea maghiară la Pănade, în contra fraților noștri pașnici, a mișcat inimile până și pe ale celor mai îndepărtați români. Azi am primit dela M. St. doamnă *Olga Tarangul* din Trient suma de *10 franci* pentru ajutorarea răniților din Pănade. Fapta se laudă de sine. Banii i-am trimis dlui deputat dr. Iuliu Maniu.

Durerile groaznice ale răniților și copiilașii flămânzi ai acestora reclamă ajutorul tuturor românilor de bine.

— **»Convorbiri Literare«**, cea mai veche revistă literară română, de care se leagă o atât de epocală mișcare intelectuală în viața tuturor românilor, apare în București sub direcția dlui *Simeon Mehedinți*, profesor universitar. Numărul din luna August este un demn și meritat omagiu memoriei marelui artist Grigorescu, încetat din viață în luna trecută, la Câmpina. Publică adevărat un duos articol din penă dlui Al. Tzigara-Samurcaș și dă excelente gravuri, copii de pe cele mai gingașe pânze ale neîntrecutului pictor român. Sunt apoi bucăți literare scrise de Duiliu Zamfirescu, D. Voinov, A. Naum, Ioan Paul, G. Murnu, T. Iordănescu și o bogată și instructivă cronică literară și științifică, precum și o cronică despre asociațiunea românilor din statul ungar.

— **Adunarea generală a »Asociațiunii« în Bistrița.** »Revista Bistriței« scrie: Comitetul desp. Bistrița întregit cu membrii inteligenței române din Bistrița a făcut toate pregătirile pentru a primi în mod demn pe pionerii culturii noastre. Vineri în 20 Septembrie la orele 12 din zi va fi primirea comitetului central și a oaspeților, la 8 ore seara de cunoștință. Sâmbătă în 21 Septembrie liturgie la 9 ore, ședința I la 11 ore în sala comitatului, la 1 oră d. a. banchet, apoi petrecere populară, seara teatru Bărsanu, Duminică în 22 Septembrie ședința a II-a, după amiază conferințe literare, seara la 8 concert și dans. Invitațiile se trimit în zilele următoare. Oaspeții cari doresc să li-se caute quartire să se adreseze dlui George Curteanu, secretar la »Bistrițiana« în Bistrița.

— **Dela Sibiu.** La seminar înscrierile s'au început Luni, în 2 Septembrie. În cursul I teologic au fost primiți 52 de inși iar în cursul I pedagogic 40 și nu știu cât.

În corpul didactic dela seminar s'au făcut puține schimbări: profesorii Lupăș și Bălan au fost aleși provizori — ambii erau suplenți — iar dl Aurel Bratu a fost instituit ca suplinitor în locul dlui N. Vătașan, care și-a luat concediu mai scurt. În postul de econom seminarial a fost instituit dl C. Dimian în locul dlui A. Bena, care a trecut în una din cancelariile consistoriale.

La celelalte școli a fost numit catechet dl I. Hacıotă, care în anul din urmă a fost în Cluj, unde acum a fost numit dl P. Roșca, absolvent de teologie.

— **Biruința dela Beiuș** a fost prăznuită și de românii din Suciu-de-sus, cari au fost cei mai energici luptători pentru părintele Lucaciu la alegerea dela Lăpuș. Miercuri în ziua de sf. Mărie au făcut o demonstrație pe stradele satului în chioțe de bucurie și strigăte: Să trăiască dr. Lucaciu! Înaintea caselor grofnului Teleki au jucat o horă românească cu strigăte de »Să trăiască dr. Lucaciu!«

— **Logodnă.** Anunțăm cu plăcere logodna d-soarei Letiția, fiica directorului nostru Russu-Șirianu, cu dl Nicu Cernătescu, din Câmpina (România). Trimitem tinerilor logodiți sincere urări de bine și fericire.

— **32 școli de stat în Sălăgiu.** »Gazeta« din Șimleu scrie: Abia am fi mai crezut, că d-nii în mâna cărora este pusă soarta școlilor noastre, — începând dela ministrul Apponyi până la cel din urmă scriitoraș al inspectoratului de școli — se poartă cu atâta »dragoste« față de noi, românii sălăgeni, și »înaintarea noastră în cultură«. Dar n'ai ce face. În lumea de astăzi toate se pot întâmpla și prin urmare pentru ce nu s'ar fi putut întâmpla și aceea că domnilor dela cărma țării să le cădem dragi și prin urmare să se gândească la fericirea noastră.

Leacul fericirii l-a iscodit inspectorul școlar regeșc. A desemnat o mapă și a arătat cari părți ale comitatului trebuie întărite cu fortărețe culturale. Ministrul de culte, văzând mapa și pierirea ce-i amenință pe ungurii din Sălăgiu, — a primit propunerile inspectorului și a venit cu planul gata că în Sălăgiu să se întemeieze 32 școli de stat căci, zice ministrul, »poporul român e rămas mult în cultură și prin urmare trebuie ajutat«.

Mai întâiu va pertracta inspectorul cu comunele: Usztató, Leleu, Szeér, Romita, Tigan, Vașcapău, Recea, Rati, S. Uileac, Bobota, Zozony, Lesmer, Borzás, Hotoan, Acăș, Supurul-de-jos, Unimăt, Dersida, Chegea, Kerzsi, Bojanul-mare, și Supurul-de-sus. Apoi va veni rândul la: Corni, Corond, Tihău, Coșeni, Sigeth, Hurez, Plesca, Peceiu, Boian, Ceheiu și Santău.

Pertractările se vor tocni de așa ca cu începutul dela 1 Sept. 1908 în tot anul să se înființeze câte 5-6 școli de stat.

Bine vor face domni dela cărmă dacă ne vor împresura cu școli de stat căci este știut, de toată lumea, că cei mai aprigi și mai buni români tot școlile ungurești ni-i-au dat. Avem nădejde deci că șirul românilor harnici ni-l vor înmulți școlile de stat; dar ca să ne maghiarizeze — a trecut baba cu colacii și de vor avea în tot satul zece școli de stat.

— **Doamna Maria Botiș n. Cioban**, precum suntem informați, a fost distinsă cu medalie de aur din partea comisariatului general al Expoziției din București. Felicitările noastre!

— **Înscrierile la gimnaz.** »Renașterea« din Caransebeș scrie: Pe prima clasă gimnazială s'au înscris până azi 121 elevi. Partea cea mai mare a celor înscrși sunt copii de ai grănicerilor. După însinuările făcute de mai nainte la primarul orașului, se vor înscrie încă 30-40 elevi. — În urma acestor înscrieri probabil că se vor deschide 3 clase prime paralele. — Înscrierile le efeptuește dl dir. A. Kalkbrenner. — Dacă se vor deschide 3 clase, atunci afară de d-sa vor fi angajați încă 4 profesori.

— **Dela gimnaziul din Năsăud.** După cum se anunță ministrul reg. ung. de culte și instrucțiune publică a remunerat pe profesorul Emil Domide, pentru două prelegeri publice ținute din partea d-sale la gimnaziul superior fundațional din Năsăud cu 40 cor. În acest an școlastic încă sunt proiectate mai multe prelegeri de felul acesta, unele cu schiopticonul și după împrejurări și în satele din jur.

— **Un pedagog puțin — patriot.** Inspectorul școlilor din Bihor a trimis comisiei administrative raportul următor:

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás

măstru de monumente și pietre de cimitir.

Fabricațiile proprii din marmoră, granit, syenit, labrador etc., din pietre de mormânt magazina se află în **Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.**

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszében, Déva și Bánpatak.

»Nagy Imre, directorul școlii de stat din Alesd, a uitat în așa măsură de respectul celor dorește superiorilor săi, încât pe Măria Sa dl ministru de instrucție publică l-a numit vită».

Cunoștințele zoologice ale domnului director de școală sunt mai bogate decât s'ar presupune pe baza acestui raport.

Pe un membru al senatului școlar l-a numit ipopotam, pe altul jidan pă..., iar când dl ministru de instrucție i-a adresat o ordinațiune a izbucnit în cuvintele: »Ce vită! Cum îndrăznește un om ca acesta să primească să fie ministru?»

»Vită! Ministrul e o vită! Apponyi A. o vită! — observă cu ironie »B. Napló«. — Prea mult. Asta nu se poate înghiți. Un jidan pă..., un ipopotam ar fi putut fi înghițit, dar că ministrul e o vită, — asta e prea mult! Comisia administrativă a pornit împotriva lui Nagy cercetare disciplinară. Numai atâta pedeapsă? La spânzurătoare cu el, la spânzurătoare!»

— **Au luat câmpii!** »Pesti Hirlep« reproduce dintr'un ziar din Târgul-Mureșului (nu indică numele acestui ziar) articolul unui ziarist care a fost la Blaj și a descoperit firele complotului a cărei consecință a fost măcelul dela Pánade. Dăm în întregime articolul:

»Cu prilejul mavrelor de vară două regimente valahe au trecut prin Blaj. Ambele s'au bucurat mai multe zile de ospitalitatea valahilor. Ofițerii au petrecut timpul lor liber în societatea popilor valahi și a martirilor. Muzica militară a cântat fiecare zi în piață »Deșteaptă-te române«. Efectele cântecului n'au lipsit. Valahii s'au extaziat la auzul imnului lor național și știrea că în Blaj a sunat ora reînvierii s'a lăsat cu iuțeală prin satele învecinate. Corpul ofițeresc așa de pătruns era că ține orgii pe pământ valah, încât pe un voluntar maghiar care voia să joace ciardașul într'o pauză ce ținuseră ofițerii obosiți de horă, — l-au injurat și i-au exprimat indignarea lor pentru purtarea sa necuviincioasă. Pretorele Simonffy a luat și el parte la petrecerile aceste împreunate cu »Deșteaptă-te române« și horă, dar n'a avut un singur cuvânt de protestare.

În vremea cât au stat aceste două regimente în Blaj, populația din Blaj și jur a trecut din agitație în agitație. Țăranii lucrau fără voie. Mai mult le plăcea să stea în cete și să discute cele auzite și văzute și să urziască planuri.

Știrea despre zilele de sărbătoare din Blaj au ajuns și la Pánade și un dascăl obraznic l-a insultat grav pe un căpitan. Ce-a urmat se știe. Iuliu Maniu s'a îngrijit ca presa să fie informată. El însuși a fost în Pánade, unde și-a învățat frații ce să mințescă. A scris în »Gaz. Tr.« din Brașov trei articole agitatorice. Urmările se văd. Preoți dela sate, dascăli și »domni« străini cari numai la evenimente mai mari se ivesc în Blaj vin și merg etc...»

— **Fudulie goală.** »Népkultura« publică d. e. un articol în care se zice: »Putem spune și fără a ne bate pieptul că cultura maghiară se află la un grad înalt. Abstrăgând pe cele două popoare mici din apus, pe olandezi și pe danezi, în lumea întreagă nu mai găsești atât popor, care în raport cu numărul sufletelor să-și fi ridicat limba la o treaptă atât de înaltă și care să-și fi câștigat o cultură atât de impunătoare, ca noi ungurii... Unui om străin îi e greu să ne învețe limba cu gramatica în mână, pentru cine o învață însă din practică, originalitatea ei și bogăția lexicului care rivalizează cu a limbii latinești, îi face, să o îndrăgească foarte repede».

— **Spre orientarea domnilor catiheti.** Fiind somat din unele părți a da clarificare asupra cărții mele de religioane »Istorie biblice«, că pentru care clasă a școlii elementare e scrisă, răspund: că pentru a II-a, a III-a și a IV-a, în cari conform planului de învățământ se propun istorioarele biblice. De aceea titlul cărții e scris în termeni generali: »Istorie biblice pentru elevii școlilor elementare«. Nicolae Crișmariu, paroh-catihet.

— **Anunț.** Cursurile »Școlii pentru economia și industria de casă«, susținută de »Reuniunea femeilor române din Sibiu«, se încep la 15 Septembrie n. Instrucțiunea secțiunii economice cuprinde: a) învățământ practic: pregătirea bucatelor, conservarea poamelor și legumelor, spălarea și călcatul rufelor, confecționarea rufelor etc.; b) învățământ teoretic: economia de casă, contabilitatea etc. Instrucțiunea secțiunii industriale

cuprinde: cusut, croit, împletit cu mașina, tors și țesut. Informațiunile se pot primi dela domnișoara Alexandru Teranu, Sibiu, strada Baier nr. 1. Comitetul »Reuniunii femeilor române din Sibiu».

— **O dramă zguduitoare.** Zilele acestea firul telegrafic ne aduse, pe scurt, știrea că un oarecare rus Naumov, tânăr de 25 ani a intrat dimineața în locuința din Veneția a contelui Kamarowsky, fost colonel în armata rusească și l-a împușcat.

Omoruri de acestea sunt la ordinea zilei, mai ales între ruși. Aceasta însă nu e după șablon. Ticălosul ucigaș era — dupăcum se pare, instrument în mâinile unui avocat, Naumov, care trăia cu dna Tarnowska, amanta contelui ucis. Omorul l-a pus la cale Naumov, ca astfel amanta sa, care era și metresa contelui ucis, se poată ajunge la cele 500.000 lire la cât se asigurase contele, care poliția de asigurare a scris-o pe numele amantei sale. Pe tinerul, amoretat și el nebun de dna Tarnowska, avocatul Naumov l-a împins la crimă deșteptând în el gelosia și arătându-i perspectiva că omorând pe contele, ajunge el în grațiile doamnei. E un roman întreg l-a mijloc. Poliția a trei țări (Italia, Austria și Rusia) lucrează pe capete să descurce firele romanului.

— **Nu mai e păr cărunt** — »Regulatorul de păr« al lui Fr. Radda dă părului cărunt de pe cap și barbă culoarea naturală: blondă, brunetă, brunetă închis sau neagră. Este un praparat foarte sigur și nestricăcios, care nu vopsește nici pielea, nici albiturile.

Folosirea acestui neasemănat preparat e nu se poate mai simplă: cu pieptenul muiat în fluidul acesta nestricăcios se va atinge zilnic ca și cu un oleu perii pe cap și aceasta se va continua până când părul va căștiga culoarea naturală. Acest »Regulator de păr« este a nu se confunda cu alta preparate pentru păr de felul acesta. E de 25 de ani în circulație. Nenumărate recunoștințe, dovedesc succesul splendid obținut. Prețul: 1 sticlă: 2 cor. O sticlă de probă: 1 cor. Se vinde la: Friedrich Radda, apothecar în Pánsova. Magazin la: Iozef v. Török, în Buda-pesta. Király-utca.

— **Săpun de viorea de Parma.** Sub această numire de câțiva ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mitosul de viorele? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare se nu întrebuițeze acest săpun, numai ca să-i tindă mâna de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil., 3 bucăți 2 coroane 20 fil. Pregătește Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă, Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drogheria lui Vojtek și Weisz, Lugoj în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

— **Kerpel Izsó** din Arad librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundent asortat cu cărți și stocuri de hârtie, hârtii pentru cancelarie, cele mai nouă bucăți musicale, cărți pentru oficiu, asortiment de opuriile scriitorilor. Telefon nrul 355.

Ultime informațiuni.

Perchiziție. Seara, când punem sub tipar ziarul, în localitățile redacției se procedează, din partea poliției, perchiziție!

Felurimi.

Urmările beției. Directorul Asistenței publice din Franța făcând cercetări asupra alienațiilor mintale pricinuite de alcool, a găsit din 71,547 alienați ai Franței 9932 victime ale alcoolului, cam 13 procente. În unele departamente însă numărul lor se urcă la 20 proc.

Iată și împărțirea lor după beuturile favorite:

	bărbați	femei
Absintul	1372	165
Aperitivele	2051	1294
Rachiul	1911	720
Vinul	1275	480
Cidrul și berea	453	211

Poșta Administrației.

Victor Săbăduș. Sebeșul-săsesc. Am primit 24 cor. ca abonament pe 1907.

Poșta Redacției.

X. V. Apadia. N'am primit. Trimite și vom publica.

N. Juchița și Ambr. Popescu, Zabolț. Doctor pentru astfel de boală este în Arad dl dr. Aurel Demian. Așa din depărtare nu vă poate însă nimeni da sfat. Medicul trebuie să vadă pe bolnav.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut una dintre cele mai vestite capod'opere ale literaturii germane clasice, redând vieața cu adevărat germană; e »Minna von Barnhelm«. comedie în 5 acte a lui G. E. Lessing.

Un mare scriitor german a numit-o »Perla literaturii dramatice germane«. — Caracterile sunt minunate redade iar personagiile se mișcă într'un cadru național german. Piesa e plină de sentimentalismul și mai ales de humorul pătrunzător de ascuțit al germanului, încât spiritul și e prins numai decât în farmecul piesei. Credem că această comedie tradusă într'o românească foarte curată și îngrijită de către dnii Traian G. Stoeneșcu, ziarist și student, și Const. Ghițeanu, stud. va fi primită cu mult interes de toată lumea cetitoare românească, și mai cu seamă de cea școlară, căci traducerea »Minnei von Barnhelm« fiind provăzută de număroase și interesante note explicative, cât și de o biografie și un comentariu critic, va ușura cu mult sarcina elevilor.

Prețul unui exemplar este 40 bani și se găsește de vânzare la toate librăriile din țară.

*

»Cantorul bisericesc« opul dlui G. Bujigan învățator în Deliblat (Temes m.) incurând viașii de sub tipar. Din acest op s'au scos până acum 25 coale de tipar. Opul atât ca cuprins, cât și ca aranjare, e neîntrecut în literatura bisericăscă — la noi. Abonamente se mai primesc până la finea lui August, când opul va apărea complet.

Prețul opului broșat: 8 cor.; legat în pânză — bogat aurit 10 cor.; legătură luxoasă — în piele, 14 cor.

Economie.

Producția grâului în România. După evaluările aproximative făcute, deficitul de producțiune de cereale al statelor exportatoare de cereale este în anul acesta de 79 milioane chintale metrice.

Deficitul de producțiune al României față de anul trecut (31 milioane chintale metrice) este de 14 milioane chintale metrice.

Anul acesta producția probabilă a grâului va fi de 12—16 milioane hectolitri.

Cantitatea aceasta deși nu e mare, dar în schimb calitatea, greutatea și prețurile sunt bune.

*

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 5 Sept. 1907.

INCHEEREA la 11 ORE:

Grâu pe Oct. 1907 (100 klg.)	22.82—22.84
Secară pe Oct. 1907	19.54—19.56
Ovăș pe Oct.	16.20—16.22
Cucuruz pe Sept. 1907	13.50—13.52

INCHEEREA la 5 ORE:

Grâu pe Octomb. 1907	22.78—22.80
Secară pe Oct. 1907	19.38—19.40
Ovăș pe Mai	16.10—16.12
Cucuruz pe Sept. 1907	13.40—13.44

De Tisa — — — —	22 K.	45—22 K.	85 fil.
Din comitatul Albei —	22 »	15—22 »	55 »
De Pesta — — — —	22 »	25—22 »	75 »
Bănățenesc — — — —	— »	— — — — »	— »
De Bacica — — — —	22 »	75—23 »	05 »
Săcară — — — —	18 »	90—19 »	20 »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 »	60—15 »	80 »
» de cvalitatea II —	15 »	40—15 »	60 »
Ovăș » » I —	16 »	65—16 »	80 »
» » » II —	16 »	15—16 »	50 »
Cucuruz vechiu —	— »	— — — — »	— »
» nou —	13 »	60—13 »	80 »

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichin.

*Se recomandă
a executa următoarele:*

<p>OPURI și BROȘURI</p>		<p>FOI PERIODICE</p>
<p>INVITĂRI</p> <p>~</p> <p>BILETE DE LOGODNĂ <small>după dorință și în culori</small></p> <p>~</p> <p>BILANȚURI</p> <p>~</p> <p>ANUNȚURI FUNEBRALE</p>	<p>• Tot felul de lucrări tipografice •</p> <p>~</p> <p>atingere de această branșă</p>	<p>PROGRAME</p> <p>~</p> <p>BILETE DE CUNUNIE <small>dupa dorinta și în culori</small></p> <p>~</p> <p>ADRESE</p> <p>~</p> <p>BILETE DE INTRARE</p>
<div style="border: 2px solid black; padding: 10px; display: inline-block;"> <p style="font-size: 2em; margin: 0;">„TRIBUNA“</p> <p style="font-size: 1.5em; margin: 0;">ARAD</p> <p style="margin: 0;"><i>Str. Deák Ferencz nr. 20</i></p> </div>		
<p>PREȚ-CURRENTURI <small>în orice limbă</small></p> <p>~</p> <p>NOTE</p> <p>~</p> <p>STATUTE • LIBELE</p> <p>~</p> <p>CIRCULARE</p>	<p>• Diferite tipărituri pentru bănci •</p>	<p>CĂRȚI DE VISITĂ <small>diferite formate</small></p> <p>~</p> <p>MENU</p> <p>~</p> <p>PLICURI CU FIRMA</p> <p>~</p> <p>OBLIGAȚIUNI</p>
<p>Comandele primite să efectueze prompt și consciincios.</p>		
<p>CĂRȚI în COMISIUNI</p>	<p><i>Prețuri moderate!</i></p>	<p>EDITURĂ PROPRIE</p>

Cancelaria arhitectului

I. NIGA

se află

în strada Luther Márton Nr. 2.
(casa deput. dr. I. Suci) etag. II.

Un candidat de avocat

cu praxă bună,

află aplicare din 15 Septembrie a. c. în cancelaria avocatului

Dr. Joan Papp, Brád.

Doritorii să se adreseze direct.

George Bendorfean

pictor de biserici și auritor

Sibiu, Kermansplatz 3 (lângă cazarma cea mare).

Primește pictarea a tot felul de frescuri ornamentare în ori ce stil, pictarea icoanelor dela altar, tot felul de marmorare.

Mai departe primește renovarea altarelor vechi, a amvonelor și cristelnitelor, și aurirea lor.
La dorință se trimite o listă de prețuri; și pentru stabilirea lucrului se angajază cu plăcere să meargă ori unde pe cheltuiala proprie.

— Garantează pentru trăinicia lucrului. —

In Arad, str. Boros Béni 6
s'a deschis

magazinul

produselor de zidărie ale întreprinzătorilor zidari din Arad.

în magazin se află totdeauna pe lângă prețurile moderate: var, ciment, țigle, cărțile de cărțan și alte materii de zidit.

Cancelaria de planuri și întreprindere.

Slănină maghiară de prima calitate afumată, sărată, grosă și albă ca zăpada. Se manipulează curat, igienic. Greutatea unei părți e dela 35 până la 70 Kilograme. E foarte bună pentru servitorime de țară, muncitori, secerători și la tot felul de lucrători. Prețurile sunt foarte moderate. — Afară de aceasta:

Cărbuni pentru treerat, oleiu și unsoare de mașină.

Cânepă de prima calitate și sacuri și pânze foarte bune.

Oleiu de trăsuri.

Gunoiu artificial pentru îngunoierea terenului de toamnă.

Materie de zidire.

Sare, sare de vite în presă și formă de praf.

Teate acestea sunt spre cumpărare la

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet — în Arad.

Și membrii cari nu iau parte din reuniune, vor fi serviți în modul cel mai bun pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cinc are năsip sau petriș se schimbă în „Bae de aur“

dacă se ocupă cu prepararea petrilor în mod artificial.

Se pot prepara cu mici cheltueli:

Cărămizi de părete din cement prepararea à 1000 de bucăți . . . 18 C.

Țigle de cement pentru acoperiș prepararea à 1000 bucăți . . . 40 C.

Plăci de cement prepararea à 1000 bucăți 50 C.

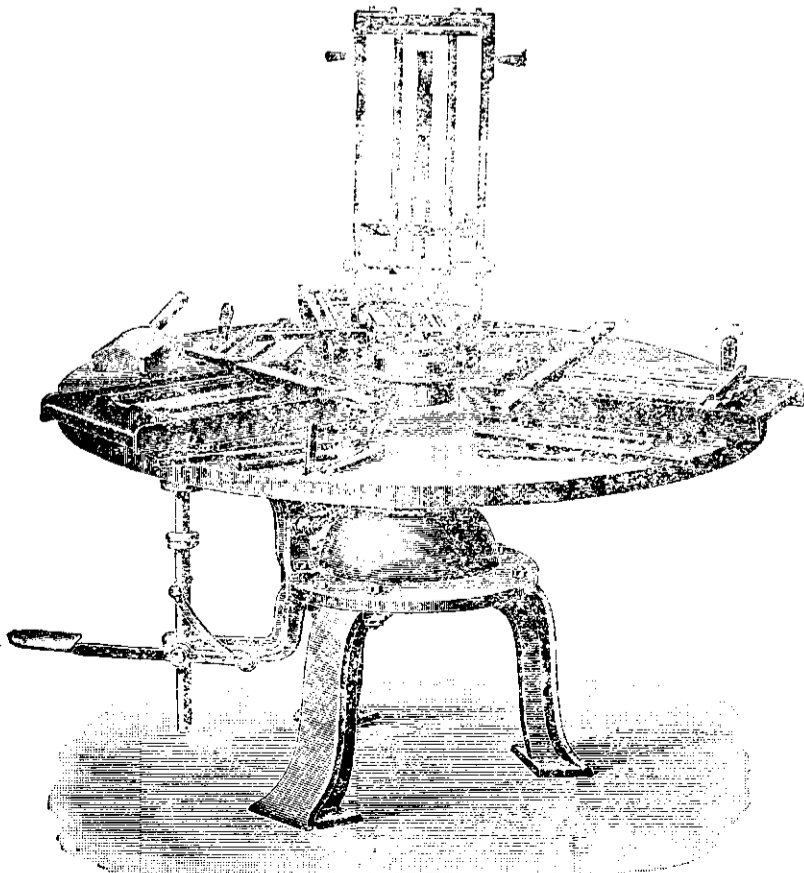
Burloane de cement pentru scocuri, inele de cement pentru fântâni ș.

Mașinăriile necesare pentru fabricarea celor de sus le liferează

ERNST TIETZE fabrică de mașinării liferite medailate în mai multe rânduri și turnătorie de fer GUBEN N. L. Germania.

Reprezentat de către:

BÜSCHITZ MOR în KOMÁROM.

CATALOG ILUSTRAT ȘI PROIECT DE BUGET gratuit trimite reprezentantului fabricii Büschitz Mór, Komárom, cătră care trebuiesc adreseate și scrisorile.

Fritz Berger
LUGOS

Liferează

parchete de toate soiurile
de
stejar și fag

și tot felul

de articole de lemnărie

precum

și lemne pentru ars
de diferite soiuri.

FONDAT IN ANUL 1890.

Prima și cea mai mare fondare industrială de calapoade (captă) pe Alföld a lui

Pless Sándor

fabrică de calapoade

Szeged, Brusseli-körut nr. 30.

premiat în 1901 la Măcăn cu marele premiu și diplomă, Zenta în 1903 cu diplomă de onoare și medalie de aur, la Panesova în 1905 cu diploma și medalie de aur.

Face și ține în magazie tot felul de calapoade moderne,

din cel mai uscat lemn.

COMANDE din provincie se efectuează repede și prompt, pe lângă cele mai moderate prețuri. — — — LISTA cu prețuri se trimite gratis și franco.